

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

หมายถึง คนที่สายตาข้างดีที่แก้ไขด้วยแว่นตาหรืออุปกรณ์อื่นๆ แล้วมองเห็นได้น้อยกว่า 20/200 หรือผู้ที่มิลานสายตาแคบกว่า 20 องศา ตัวเลข 20/200 คือ ตัวเลขที่ได้รับจากการวัดสายตาโดยใช้ Snellen Chart ซึ่งหมายถึง คนที่ต้องเข้าไปยืนวัดไกลใน ระยะ 20 ฟุต จึงจะมองเห็นตัวพิมพ์มาตรฐานที่คนปกติสามารถมองเห็นได้ในระยะไกล 200 ฟุต สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. **ตาบอด** คือ บุคคลที่สูญเสียการเห็นมากจนไม่สามารถมองเห็นภาพ ไม่สามารถอ่านเขียนหนังสือได้ ต้องสอนอ่านและเขียนเบรลล์ หรือใช้วิธีฟังเทป หรือเครื่องบันทึกเสียง
2. **คนตาเลือนลาง** คือ กลุ่มคนที่สายตาเหลืออยู่สามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่มีขนาดใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายหรืออุปกรณ์พิเศษบางอย่างที่ทำให้ตามองเห็นชัดเจน

สาเหตุของการบกพร่องทางการเห็น

1. สาเหตุของความบกพร่องทางการเห็นแต่กำเนิด เป็นมาตั้งแต่ในครรภ์ ภายใน 3 เดือนแรก ถ้าเกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรีย เชื้อราไวรัส อาการใช้ตลอดจนการได้รับธาตุอาหารและยาในระยะแพ้ท้อง
2. สาเหตุการบกพร่องทางการเห็นภายหลัง
  - 2.1 อุบัติเหตุ สงคราม อุบัติเหตุในชีวิตประจำวัน เล่นสนุก อุบัติเหตุในการทำงานและประกอบอาชีพ การจรรยา
  - 2.2 เป็นโรคเกี่ยวกับตา เช่น ต้อหิน ริดสีดวงตา เลือดออกในดวงตา

พฤติกรรมทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น พฤติกรรมที่มักแสดงออกของเด็กที่บกพร่องทางการเห็น ได้แก่

1. การหมุนตัว
2. การโยกตัว เนื่องจากเจริญเติบโต
3. การส่ายหัว
4. การตบมือ
5. การเอามือกดตา
6. การไขว่คว้า

ลักษณะและพฤติกรรมที่พอมองเห็นของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

1. ไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบกับแสงพร้อมภาพ
2. มีขอบตาแดง
3. มีฝุ่นหรือตุ่มบนขอบตาหรือหนังตา
4. มีน้ำตาเรื่อยๆ มีน้ำตาไหล
5. ตาเอียง ตาเขหรือตาเหล่
6. หนังตาปัดขึ้น/ขอบตาบวม

ปัญหาของบุคคลที่มีความบกพร่อง

1. สายตาพร่ามัว หรือมองเห็นภาพซ้อน
2. ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน
3. มีอาการปวดหัว วิงเวียน มีอาการคลื่นไส้ เมื่อมองตามวัตถุหรือมองสิ่งของใกล้ ๆ
4. มีอาการระคายเคืองตา ปวดแสบปวดร้อน และคันตา
  - 4.1 พ่อแม่ที่ไม่ต้องการลูกตาบอดจะรู้สึกอับอาย ทิ้งลูกเด็กก็จะมีปัญหาทางอารมณ์ตามมาเป็นเด็กก้าวร้าว
  - 4.2 พ่อแม่ประเภทเสแสร้ง รักลูกต่อหน้าผู้อื่น ภายหลังไม่สนใจ ทำให้เด็กขาดความมั่นใจ ใจหวามรักของพ่อแม่
  - 4.3 พ่อแม่ประเภทรักลูกเกินไปก็ซดเซยทุกอย่างให้แก่เด็ก ทำให้เด็กหลงเข้าใจบางอย่างผิดๆไป กลายเป็นเด็กที่ตามใจตนเอง เอาแต่ใจตนเองเสมอ

จากสภาพการเลี้ยงดู การเอาใจใส่และการเข้าใจ ในการพัฒนาของเด็กจะส่งผลทำให้ การพัฒนาทางด้านสังคมของเด็กเปลี่ยน โดยเฉพาะพ่อแม่ประเภทไม่ต้องการลูก เสแสร้งรักลูกเกินไป จะทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัว เข้ากับเพื่อนในสังคมไม่ได้ เด็กจะปิดกั้นตัวเองจากสิ่งแวดล้อม

การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

1. ส่งเสริมให้เด็กใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เพื่อให้ส่วนนี้พัฒนาได้ดีขึ้น ขึ้นตอนเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่เนื่องจากการใช้สายตาไม่เห็น ทำให้เป็นอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ทำให้พัฒนาการทางด้านนี้ช้ากว่าปกติ การช่วยพัฒนาอาจทำได้ดังนี้

1.1 ขณะที่ยummyให้ซัดตัว เดินไปมา เพื่อให้เด็กรู้สึกถึงการเคลื่อนไหว

1.2 ช่วยพยุงให้เด็กลุกนั่ง เมื่ออายุได้ 6 เดือน

1.3 ให้เด็กเลียนแบบการเคลื่อนไหวโดยใช้การสัมผัสและจากเสียง เช่น ร้องเพลงให้เด็กฟัง จะทำให้เด็กมีปฏิกริยาทางการเคลื่อนไหว

2. ใช้คำพูดอธิบายประกอบ ให้เด็กเข้าใจไปด้วย ในขณะที่เล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ การมองไม่เห็นอาจจะทำให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กช้าไปด้วย ดังนั้นจึงต้องให้เด็กมีโอกาสได้ใช้ประสาทสัมผัส ส่วนอื่นช่วยในการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวให้มากขึ้น การพูดและให้คำแนะนำอธิบายและการให้เด็กได้สัมผัส จะเป็นการช่วยทดแทนการมองเห็นของเด็กได้มาก ซึ่งการพูดและการให้คำแนะนำอธิบายจะต้องเป็นคำหรือประโยคที่ชัดเจน และเข้าใจง่าย

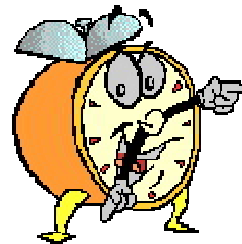
3. ส่งเสริมให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ให้มากเท่าที่จะทำได้ เด็กที่มองไม่เห็นอาจจะเรียนรู้จากประสาทสัมผัสส่วนอื่นมาก จึงต้องได้รับการสอนให้ใช้มือ หู ปาก จมูก เท้า ให้มากที่สุด

4. ส่งเสริมให้เด็กเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยการใช้อุปกรณ์ที่มีเสียงและมีผิวสัมผัสที่สามารถจับต้องได้ เช่น ลูกบอลผ้า ที่มีกระพรวนอยู่ข้างใน จะช่วยให้เด็กรู้ทิศทางว่าลูกบอลอยู่ที่ทิศทางใด

5. พยายามพูดถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเด็ก พูดถึงความรู้สึก สถานการณ์เหตุการณ์ สิ่งต่าง ๆ ที่เราเห็นหรือรู้สึก เพราะถ้าปราศจากการพูดให้ฟังแล้วเด็กที่มองไม่เห็นจะเหมือนกับถูกตัดขาดจากโลกภายนอก

6. พยายามใช้การมองเห็นที่เหลืออยู่ให้มากที่สุด เด็กที่มีการเห็นเหลืออยู่บ้างควรรู้จักใช้อุปกรณ์ที่จะช่วยการเห็นนั้น เช่น เด็กสามารถเห็นสีสด ๆ ควรสอนให้เขารู้จักสีเหล่านี้ โดยให้ผ้าสีต่าง ๆ เครื่องเล่น หนังสือ ฯลฯ ถ้าเด็กสามารถมองเห็นสิ่งเล็กที่อยู่ใกล้ๆตามาก

เอกสารอ้างอิง ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเองวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

